

Remi Lens (1902-1983), Jezus aan het Kruis Begijnhofmuseum

De kunstenaar-priester Remi Lens is tijdens zijn actieve leven van vele markten thuis: nu eens gepassioneerd verteller en opvoeder, dan weer gelegenheidsregisseur en ontwerper-schilder van toneeldecors. Hij is geboren op 15 april 1902 in Arendonk als jongste zoon van burgemeester Hendrik Lens. Zijn priesteropleiding krijgt hij in het Klein- en Grootseminarie te Mechelen. Lens start zijn loopbaan in 1927 als jonge priester-leraar in het Klein Seminarie van Hoogstraten. Ex-leerlingen, die later naam maken in diverse kunststromingen, getuigen welke grote invloed Lens op hun leven heeft gehad. Met een smalfilmcamera maakt Remi Lens films over het Kempische boerenleven, waarvan "De vier jaargetijden" allicht de meest bekende is. In 1938 wordt hij onderpastoor te Vosselaar waar hij tot in 1959 als priester actief blijft. Van 1959 tot in 1967 is Lens kapelaan in het voormalige Sint Elisabethziekenhuis (Warande) in Turnhout.

Altijd gedreven ontwikkelt Lens zich verder als kunstschilder en hij verwerft grote bekendheid met het "Kerstspel" van Vosselaar. Tussen 1944 en 1966 werken honderden dorpingen jaarlijks mee en het succes wordt tot in het buitenland uitgedragen. Ondertussen is Lens ook actief als ontwerper en regisseur van stoeten (o.a. de H. Bloedprocessie van Hoogstraten, de Mariastoet van Turnhout), ommegangen en openluchtspelen. Remi Lens ontwerpt naast affiches voor diverse voorstellingen, meer dan 100 vaandels en vlaggen voor verenigingen en gezelschappen. Hij schrijft verzen voor doop- en doodsprentjes van familie, vrienden en parochianen.

Doorheen zijn kunst heeft hij altijd uiting gegeven aan zijn diepe geloof. Lens getuigt dat hij vooral gefascineerd is door het begin en einde van het leven van de Christusfiguur. In het Kerstspel te Vosselaar drukt hij zijn liefde voor de geboorte van Christus uit en hij maakt verschillende schilderijen, tekeningen en etsen die het Kerstgebeuren in de Kempen situeren.

Lens bewondert de Kruisweg van Albert Servaes (anno 1920 zeer controversieel) en langzaam ontstaat het idee om ook zelf die "Lijdende Man" uit te beelden.

In brieven aan zijn vriend Jozef Muls schrijft hij hoe hij worstelt met dat beladen thema, hoe moeilijk het is om de 14 staties vorm te geven. Hij zoekt inspiratie en gaat werken bestuderen van andere kunstenaars: Permeke, Servaes, Ensor en Van Gogh. Door de jaren heen verandert hij, schaaft bij en verfijnt. Een andere goede vriend, E.H. Jan Van Mechelen, schrijft over Lens' Kruisweg: "Een kostbaar, zeldzaam religieus kunstwerk, moeizaam ontstaan uit menselijke nood en artistieke verovering dag na dag, een rijpe en voldragen synthese van een vruchtbaar priesterleven".

Na zijn pensionering in 1959 gaat Lens op het Begijnhof van Turnhout wonen. Daar blijft hij nog zeer lang bedrijvig als veelzijdig kunstenaar en maakt, tot kort voor zijn dood, tekeningen, aquarellen en olieverfschilderijen.

De tekening van Christus aan het Kruis is een van zijn laatste werken. Het is getekend met donker pastelkrijt en houtskool en heeft, ondanks het kleine formaat een sterk aangrijpend, ontroerend karakter. Op het einde van zijn leven vertelt Remi Lens: *"Nu, oud en eenzaam geworden is het de passie, het lijden van ons Heer die mij weer diep treft. En dat heb ik helemaal alleen moeten doen door het schilderen en steeds weer herwerken van mijn Kruisweg"*.

In de latere periode van zijn leven is de invloed van het expressionisme in toenemende mate merkbaar. Een van zijn grote voorbeelden is zeker Albert Servaes en wanneer je deze tekening van Lens vergelijkt met tekeningen van eerstgenoemde, dan zie je de overeenkomsten: weinig kleur, schakeringen van zwart en grijs, de vormen zijn als het ware dramatisch, hoekig en grillig. Met een zeer indringende techniek tracht hij het wezenlijke der dingen, de innerlijke expressie, uit te drukken. De band met de werkelijkheid vervaagt en maakt plaats voor een geheel eigen gevoelswaarde: je herkent de pijn, de doodsangst.

Tekst: Jef Florizoone (met dank aan Peter Vanderputte)

Foto: Peter Hofland

Archief & Musea Turnhout

Gegevens:

- Tekening in houtskool en krijt op papier
- Afmetingen: 30 cm (b) x 40 cm (h)

Inventaris:

- Begijnhofmuseum, Begijnhof 56, 2300 Turnhout
- De tekening is door Musea Turnhout verworven in 2018 (schenking particuliere herkomst) naar aanleiding van de tijdelijke tentoonstelling "Ontmoeting & Contrast. Hedendaagse kunst in dialoog met de Begijnhofcollectie", 27 mei 2018 - 27 jan 2019

Literatuur:

- Brochure "Hulde aan Lens", gemaakt ter gelegenheid van tentoonstelling Klein Seminarie Hoogstraten; mei 1983
- Archief Letterenhuis Antwerpen / Archief Heemkundige Kring Adriaen Ghys Vosselaar

Het object van de maand is een initiatief van Archief & Musea Turnhout. De objectfiche van dit of van een ander object kan steeds geraadpleegd worden op onze website (doorklikken naar Object van de Maand).

Archief & Musea Turnhout • Druivenstraat 18 • B-2300 Turnhout

Tel: +32 14 44 33 98 • www.archiefenmuseaturnhout.be

v.u.: Eric Vos, Boomstraat 6, B-2300 Turnhout, +32 14 44 33 11